

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

มีนาคม 2557

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) สพพ.

Neighboring Countries Economic Development Cooperation Agency (Public Organization) NEDA

สารบัญ

	หน้า
1. ลักษณะสภาพภูมิประเทศ	1
2. การเมืองการปกครอง	3
3. เศรษฐกิจ	8
4. สังคมและวัฒนธรรม	11
5. โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ	14
6. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ และ กัมพูชา	20
7. การค้าการลงทุนกับกัมพูชา	22
8. จุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา	32

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

1. ลักษณะสภาพภูมิประเทศ

ที่ตั้ง

กัมพูชามีแหล่งที่ตั้งอยู่กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แผนที่

อาณาเขตติดต่อ

กัมพูชามีพรมแดนติดต่อกับ 3 ประเทศ ดังนี้

ทิศเหนือ

ติดกับประเทศไทย (จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) และลาว (แขวงอัตตะปือ และจำปาสัก)

ทิศใต้

ติดอ่าวไทย

ทิศตะวันออก

ติดกับเวียดนาม (จังหวัดกอนทุม เปลกู ซาลาย ตักลิ๊ก ส่องแบ เตยนิน ลองอาน ด่งทาบ อันซาง และเกียงซาง)

ทิศตะวันตก

ติดกับประเทศไทย (จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด)

เขตแดนไทย-กัมพูชา

กัมพูชามีเส้นเขตแดนติดต่อกับประเทศไทย ยาวประมาณ 803 กิโลเมตร ประกอบด้วย

ทิศเหนือ

ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับจังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด

พื้นที่

กัมพูชามีขนาด กว้าง 500 กิโลเมตร ยาว 450 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 181,035 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นผืนดิน 176,515 ตารางกิโลเมตร และผืนน้ำ

4,520 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลยาว 443 กิโลเมตร
เส้นเขตแดนเส้นเขตแดนโดยรอบประเทศยาว 2,572 กิโลเมตร โดยเป็น
เขตแดนติดต่อกับประเทศไทย 803 กิโลเมตร ประเทศลาว 541 กิโลเมตร
และประเทศเวียดนาม 1,228 กิโลเมตร

ภูมิประเทศ

กัมพูชา มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ประกอบด้วย ที่ราบรอบทะเลสาบเขมร
และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง มีทิวเขาล้อมรอบทางเหนือ คือ เทือกเขาพนมดงรัก
เทือกเขาบรรทัด และเทือกเขาอันนัม โดยมีลักษณะภูมิประเทศคล้ายสาม
หรืออ่าง คือ ตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบ และลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง
มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านตะวันออก มีแนวเทือกเขาอันนัมที่เป็นพรมแดนกับประเทศเวียดนาม
- (2) ด้านเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือ มีแนวเทือกเขาพนมดงรักที่เป็น
พรมแดนกับประเทศไทย
- (3) ด้านใต้และตะวันตกเฉียงใต้ มีแนวเทือกเขาบรรทัดที่เป็นแนวพรมแดน
กับประเทศไทย โดยมีพื้นที่เฉพาะด้านตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้นที่เป็นที่ราบ
ลุ่มแม่น้ำโขง

ภูมิอากาศ

กัมพูชา มีอากาศมรสุมเขตร้อนเป็นแบบร้อนชื้นแถบมรสุม โดยฤดูฝน
เริ่มจากเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน และฤดูแล้งระหว่างเดือนธันวาคม –
เมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 20 - 36 องศาเซลเซียส โดยที่เดือนเมษายน
มีอุณหภูมิสูงที่สุด เดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำที่สุด และเดือนตุลาคมมี
ฝนตกชุกที่สุด

แม่น้ำ/ทะเลสาบสำคัญ

1. แม่น้ำโขง ไหลจากลาวเข้าสู่ภาคเหนือของกัมพูชาแล้วไหลผ่านเข้าเขต
เวียดนาม มีความยาว ในเขตกัมพูชา รวม 500 กิโลเมตร
2. แม่น้ำทะเลสาบ เชื่อมระหว่างแม่น้ำโขงกับทะเลสาบ ความยาว 130 กิโลเมตร
3. แม่น้ำบาสัก (Bassac) เชื่อมต่อกับแม่น้ำทะเลสาบที่หน้าพระมหาราชวัง
กรุงพนมเปญ ความยาว 80 กิโลเมตร
4. ทะเลสาบโตนเลสาบ อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กิโลเมตร
โตนเลสาบครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กำปงธม กำปงชะนัง โพธิ์สัตรี
พระตะบอง และเสียมเรียบ ในโตนเลสาบมีปลาชุกชมกว่า 300 ชนิด

เมืองหลวงและ เมืองสำคัญ

กรุงพนมเปญ เป็นศูนย์กลางแหล่งอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
เมืองสำคัญได้แก่ กรุงพระสีหนุ หรือกรุงกัมปงโสม (เป็นท่าเรือ
น้ำลึกนานาชาติ) จังหวัดเสียมราฐ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดเกาะกง
และจังหวัดกัมปงจาม

ภาษา ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย

ศาสนา กัมพูชามีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ 95% ศาสนาอิสลาม 3% ศาสนาคริสต์ 1.7% ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู 0.3%

2. การเมืองการปกครอง

ระบอบการปกครอง กัมพูชามีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ นับจากการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2536 การเมืองของกัมพูชามีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชา ในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและหยั่งรากลึกลงในสังคมของกัมพูชาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ฝ่ายต่าง ๆ มีอิสระในการแสดงความเห็นและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

วันชาติ 9 พฤศจิกายน

ประมุข พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี

นายกรัฐมนตรี (ผู้นำรัฐบาล) สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน

รัฐมนตรีต่างประเทศ นายฮอร์ นัมฮง
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ

Chiefs of State and Cabinet Members of Foreign Governments

Date of Information: 1 OCT 2556

Prime Min.	HUN SEN
Permanent Dep. Prime Min.	MEN SAM AN
Dep. Prime Min.	BIN CHHIN
Dep. Prime Min.	HOR NAMHONG
Dep. Prime Min.	KE KIM YAN
Dep. Prime Min.	KEAT CHHON
Dep. Prime Min.	SAR KHENG
Dep. Prime Min.	SOK AN
Dep. Prime Min.	TEA BANH, <i>Gen.</i>
Dep. Prime Min.	YIM CHHAI LY
Min. of the Office of the Council of Ministers	SOK AN
Min. of Agriculture, Forestry, & Fisheries	OUK RABUN
Min. of Commerce	SUN CHANTHOL
Min. of Cults & Religious Affairs	MIN KHIN
Min. of Culture & Fine Arts	PHOEUNG SAKONA
Min. of Economy & Finance	AUN PORN MONIROTH
Min. of Education, Youth, & Sport	HANG CHUON NARON
Min. of Environment	SAY SAMAL
Min. of Foreign Affairs & Intl. Cooperation	HOR NAMHONG
Min. of Health	MAM BUN HENG
Min. of Industry, Mines, & Energy	CHAM PRASIDH
Min. of Information	KHIEU KANHARITH
Min. of Interior	SAR KHENG
Min. of Justice	ANG VONG VATTANA
Min. of Labor & Vocational Training	ITH SAM HENG
Min. of Land Management, Urbanization, & Construction	IM CHHUN LIM
Min. of National Defense	TEA BANH, <i>Gen.</i>
Min. of Planning	CHHAY THAN
Min. of Posts & Telecommunications	PRAK SOKHONN
Min. of Public Works & Transportation	TRAM IV TOEK
Min. of Relations With the National Assembly, Senate, & Inspection	MEN SAM AN

Min. of Rural Development	CHEA SOPHARA
Min. of Social Affairs, War Veterans, & Youth Rehabilitation	VORNG SAUT
Min. of Tourism	THONG KHON
Min. of Water Resources & Meteorology	LIM KEAN-HAO
Min. of Women's Affairs	Ing Kantha PHAVI, <i>Dr.</i>

<http://www.cambodianembassy.org.uk/>

ความสัมพันธ์ ทางการทูตกับไทย

เอกอัครราชทูตไทย
ประจำกัมพูชา นายรัชชยุติ ภัคดี

เอกอัครราชทูตกัมพูชา
ประจำประเทศไทย นางยู ออย (You Ay)

การแบ่งเขตปกครอง กัมพูชาแบ่งเขตการปกครองเป็น 20 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดแบ่งการปกครองเป็นอำเภอ (Srok) และตำบล (Khum) นอกจากนี้มีเขตการปกครองพิเศษเรียกว่า กรุง (Municipalities) อีก 4 กรุง ได้แก่ กรุงพนมเปญ กรุงสีหนุวิลล์ (กัมปงโสม) กรุงแกบ และกรุงไพลิน

1. กระเจะ	เมืองเอกคือ	เมืองกระเจะ
2. เกาะกง	เมืองเอกคือ	กรุงเกาะกง
3. กันดาล	เมืองเอกคือ	เมืองท่าเขมา
4. กัมปงจาม	เมืองเอกคือ	เมืองกำปงจาม
5. กัมปงชนัง	เมืองเอกคือ	เมืองกำปงชนัง
6. กัมปงธม	เมืองเอกคือ	เมืองกำปงธม

7. กัมปงสะปือ	เมืองเอกคือ	เมืองกำปงสปี
8. กัมปอต	เมืองเอกคือ	เมืองกำโปธิ
9. ตาแก้ว	เมืองเอกคือ	เมืองตาแก้ว
10. รัตนคีรี	เมืองเอกคือ	เมืองบ้านลุง
11. พระวิหาร	เมืองเอกคือ	เมืองพนมตะเบงเมียนใจ
12. พระตะบอง	เมืองเอกคือ	เมืองบัตตอมบอง
13. โพธิสัตว์	เมืองเอกคือ	เมืองโพธิสัตว์
14. บันเตียเมียนเจย	เมืองเอกคือ	เมืองศรีโสภณ
15. เปรยแวง	เมืองเอกคือ	เมืองเปรยแวง
16. มณฑลคีรี	เมืองเอกคือ	เมืองแสนมโนรมย์
17. สัตติงตรง	เมืองเอกคือ	เมืองสตรึงตรง
18. สวายเรียง	เมืองเอกคือ	เมืองสวายเรียง
19. เสียมเรียบ	เมืองเอกคือ	เมืองเสียมเรียบ
20. อุดรมีชัย	เมืองเอกคือ	เมืองสำโรง

เมืองสำคัญต่างๆ

เมืองหลวง:

พนมเปญ มีประชากรประมาณ 2 ล้านคน มีเนื้อที่ 1,963.20 ตารางกิโลเมตร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเป็นศูนย์กลางสินค้าไปทั่วประเทศ มีโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ ตั้งอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ 8 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางของการเมือง วัฒนธรรม และศูนย์ราชการของประเทศ มีมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งเดียว ถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดของประเทศ ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2503

เมืองสำคัญ:

เสียมราฐ เป็นที่ตั้งของนครวัด นครธม สิ่งมหัศจรรย์ของโลก เมืองนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกไปเยือน ทำให้มีธุรกิจการบริการที่สำคัญ คือ ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร

พระตะบอง แหล่งผลิตข้าว ส้ม และพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง และงา

เกาะกง แหล่งผลิตปาล์มน้ำมัน อ้อย โรงงานน้ำตาลทราย สินค้าสัตว์น้ำ การท่องเที่ยวทางทะเล

กัมปงจาม เป็นแหล่งผลิตยางพารา เงาะ มังคุด ทุเรียน มะม่วงหิมพานต์ และพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และงา

เมืองท่า:

พระสีหนุ (ชื่อเดิม จังหวัดกัมปงโสม หรือกรุงพระสีหนุวิลล์) เป็นศูนย์กลางด้านคมนาคมขนส่งในพื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศ เป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึกสำหรับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ใช้ในการนำเข้าและส่งออกสินค้า มีชายหาดที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว เป็นแหล่งที่สำรวจพบว่ามีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และมีนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง จึงทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญ

กับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการ
ยกระดับสนามบินในจังหวัดให้เป็นสนามบินนานาชาติแห่งที่ 3 ของประเทศ
เพื่อรองรับปริมาณการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

3. เศรษฐกิจ

ภาคเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของกัมพูชาส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตรเป็นหลัก หรือคิดเป็นร้อยละ 55.80 รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ คิดเป็นร้อยละ 27.30 และภาคอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.90

ตารางแสดงสถิติทางเศรษฐกิจที่สำคัญของ กัมพูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2556

รายการ	2554	2555	2556
อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	7.1	7.3	7.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ร้อยละต่อปี)	12	14.54	15.55
อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	5.5	3.6	3.0
หนี้ต่างประเทศ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	4,336	4,446	-
เงินสำรองระหว่างประเทศ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	4,069	4,938	-

สกุลเงิน

เรียล (Riel)

อัตราแลกเปลี่ยน

123.46 เรียล (Riel) เท่ากับ 1 บาท (2557)

ทรัพยากรสำคัญ

อัญมณี เหล็ก ฟอสเฟต บ็อกไซต์ ซิลิคอน ถ่านหิน แร่กานิส น้ำมัน แก๊ส ไม้สัก การประมง บริเวณรอบทะเลสาบเขมร (Tonle Sap เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) การทำป่าน้ำมัน บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือ โดยล่องมาตามแม่น้ำโขง กัมพูชาเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

ค่าแรงขั้นต่ำ

ตารางการปรับค่าแรงขั้นต่ำของรัฐบาลกัมพูชา

รัฐบาลต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะปฏิรูปประเทศในแนวทางที่ประชาชนต้องการ ได้แก่ การขึ้นค่าแรงให้คนงานและข้าราชการ การจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล กรรมสิทธิ์เรื่องที่ดินและนโยบายกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยล่าสุดรัฐบาลได้ประกาศขึ้นอัตราค่าแรงขั้นต่ำ จาก 80 ดอลลาร์ฯ/เดือน เป็น 95 ดอลลาร์ฯ/เดือน ซึ่งจะเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2557 เป็นต้นไป จากนั้นจะทยอยเพิ่มอัตราค่าแรงฯ ทุกปี ซึ่งจะส่งผลให้ค่าจ้างทั่วไปของชาวกัมพูชาปรับตัวสูงขึ้นจาก 150 ดอลลาร์ฯ ต่อเดือนเป็นประมาณ 165 ดอลลาร์/เดือน

หน่วย : เหรียญสหรัฐ

	2556	2557	2558	2559	2560	2561
บรรจุ	80	95	110	126	143	160
ทดลองงาน	75	90	105	121	138	155

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศกัมพูชา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศกัมพูชาฉบับที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชา มีนโยบายที่สำคัญต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายให้กัมพูชาก้าวเดินไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน ในพื้นที่ที่มั่นคงและยั่งยืน ในปีนี้เช่นกัน เพื่อให้การดำเนินงานในแผนงานต่างๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลกัมพูชาจึงให้ความสำคัญอย่างสูงสุดต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อมุ่งขจัดความยากจน ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทให้ดีขึ้น โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศกัมพูชา (National Strategic Development Plan - NSDP) ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2561 จะประกอบในการดำเนินนโยบายสำคัญต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ 8 ประการ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยมุ่งเน้นเสถียรภาพทางการเมือง พัฒนาภาคเอกชนและสนับสนุนการสร้างงานโดยมุ่งพัฒนาและนำประเทศไปสู่การเติบโต การลดอัตราการว่างงาน ความเท่าเทียมกัน และควมมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกื้อกูลต่อการปฏิรูปทางการเมือง และความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล

2. รักษาสมดุลของระบบเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic balance) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการคลัง ส่งเสริมการค้า สนับสนุนเงินงบประมาณ และรักษาเสถียรภาพทางด้านราคา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มรายได้ร้อยละ 18 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม พร้อมทั้งลดการพึ่งพางบประมาณแผ่นดิน การขยายการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม อาทิ ข้าว

3. การเจริญเติบโตและความหลากหลายทางเศรษฐกิจ (Growth and diversification) อาทิ การพัฒนาทางการเกษตรกรรม ด้านพาณิชย์กรรม และด้านการประมง

4. สร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (A balanced open economy) สร้างหุ้นส่วนด้านการพัฒนา โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนา

5. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and technology) สร้างแรงงานที่มีทักษะ เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม (Human and social development)
 - 6.1 ลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม (Poverty and Inequality) ลดความยากจนให้เหลือน้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
 - 6.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข (Education, health, water and sanitation) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (Cambodia's Millennium Development Goals - CMDGs)
 - 6.3 พัฒนาสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural development) รักษาวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมเขมร
7. สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ (Environment) โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 60 ของพื้นที่ประเทศ
8. ประเด็นอื่นๆ (Crosscutting issues) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเพศสภาพ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติ เพื่อสนับสนุนการส่งออกสินค้าและการสร้างงานในประเทศหลังเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างค่านิยมด้านสิทธิของแรงงานและการปกป้องสิ่งแวดล้อมผ่านการค้าระหว่างประเทศภายใต้กรอบ Trans-Pacific Partnership (TPP) นั้นประกอบไปด้วยข้อตกลงรอบด้านทั้งสินค้า บริการและการลงทุน

4. สังคมและวัฒนธรรม

คำขวัญประจำกัมพูชา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ธงชาติ

สัญลักษณ์

ตราแผ่นดินของกัมพูชาเป็นรูปฉลองพระองค์ครุยคลุมพานแว่นฟ้า อัญเชิญพระแสงขรรค์และเครื่องหมายอุณาโลมภายใต้พระมหามงกุฎเปล่งรัศมี มีลายช่อต่อออกมาจากกรรเจียกจรทั้งสองข้าง รูปดังกล่าวอยู่เหนือรูปตาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แห่งกัมพูชา (Royal Order of Cambodia) และมีรูปลายก้านขดอยู่ใต้รูปฉลองพระองค์ครุยอีกชั้นหนึ่ง ถัดมาทางด้านข้างทั้ง 2 ด้านขนาดด้วยรูปฉัตร 5 ชั้น ซึ่งประกอบโดยคชสีห์ทางด้านซ้าย และราชสีห์ทางด้านขวา เบื้องล่างสุดของรูปทั้งหมดเป็นแพรแถบแสดงข้อความว่า "พระเจ้ากรุงกัมพูชา" ด้วยอักษรเขมรแบบอักษรมูล

ความหมายของสัญลักษณ์ในดวงตรามีดังต่อไปนี้

1. รัศมีที่เปล่งออกมาจากพระมหามงกุฎ หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมเขมร
2. ฉัตร 5 ชั้นทั้งสองคัน หมายถึง พระมหากษัตริย์และสมเด็จพระราชินี
3. พระแสงขรรค์ หมายถึง พระราชอำนาจและความยุติธรรม
4. ราชสีห์และคชสีห์ หมายถึง ปวงชนชาวกัมพูชาผู้ค้ำจุนราชบัลลังก์

เครื่องแต่งกาย

ชาย ใส่เสื้อคอกลมผ่าหน้า นุ่งโสร่ง สีสันต่างๆ ผ้าขาวม้าคาดพุงหรือคล้องไหล่
หญิง นุ่งผ้าถุงลายตั้ง มีเชิงตามขวางสองชั้น ส่วนบนกว้างส่วนล่างแคบ
ระหว่างรอยต่อคาดด้วยสีแดง เสื้อดำย้อมด้วยมะเกลือ แขนกระบอกรัดรูป
ตามรอยตะเข็บ ถักด้วยสีต่างๆชายเสื้อผ่าข้างทั้งสองด้านยาวประมาณ 6 นิ้ว
กระดุมกลมทำด้วยเงิน มีผ้าคล้องไหล่เป็นสีดำหรือสีต่างๆ ถ้าคล้องคอนิยม
หย่อนมาด้านหน้า หรือนุ่งโจงกระเบนคาดดอกด้วยผ้าแถบ

ดอกไม้ประจำชาติ

ดอกลำดวน (Rumdul)

จำนวนประชากร

ในปี 2556 จำนวน 14.95 ล้านคน

- 1) ชาวเขมร คิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมด
- 2) ชาวลาว คิดเป็นร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมด
- 3) ชาวจีน คิดเป็นร้อยละ 1 ของประชากรทั้งหมด
- 4) ชนชาติอื่นๆ ได้แก่ ชาวไทย (ไทยเกาะกง) ชาวลาว ชาวจาม ชาวจะราย
ชาวระแคว ชาวเสตียง ชาวเมรูง และชาวเปือร์ เป็นต้นคิดเป็นร้อยละ 4
ของประชากรทั้งหมด

อัตราการเกิด

ในปี 2556 มีอัตราการเกิดเฉลี่ยร้อยละ 25 ต่อประชากร 1,000 คน

วันหยุดราชการ

วันที่ 1 มกราคม

วันปีใหม่สากล

วันที่ 7 มกราคม	วันชัยชนะต่อเขมรแดง
วันที่ 21 กุมภาพันธ์	วันมาฆบูชา
วันที่ 8 มีนาคม	วันสตรีสากล
วันที่ 13-15 เมษายน	เทศกาลวันขึ้นปีใหม่
วันที่ 19 พฤษภาคม	วันวิสาขบูชา
วันที่ 23 พฤษภาคม	วันพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
วันที่ 18 มิถุนายน	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้า แม่
วันที่ 24 กันยายน	วันรัฐธรรมนูญ
วันที่ 28-30 กันยายน	เทศกาลวันสารท
วันที่ 29 ตุลาคม	วันขึ้นครองราชย์ฯ กษัตริย์ นโรดม สีหมุนี
วันที่ 9 พฤศจิกายน	วันเอกราชจากฝรั่งเศส
วันที่ 11-12 พฤศจิกายน	เทศกาลแข่งเรือ ลอยประทีป ไหว้พระจันทร์ฯ
วันที่ 10 ธันวาคม	วันสิทธิมนุษยสากล

เวลาราชการ และธุรกิจ

เวลาในกัมพูชาเท่ากับประเทศไทย

เวลาราชการ

วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.00–12.00 น. และ 14.00–17.00 น.

เวลาทำการภาคธุรกิจ

วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.00–12.00 น. และ 14.00 –17.00 น.

เวลาทำการห้างสรรพสินค้า

วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 8.00–20.00 น.

เวลาทำการธนาคาร

วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.00–15.00 น.

5. โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมทางบกที่สำคัญ ได้แก่

ทางรถไฟ เส้นทางรถไฟเป็นรางเดี่ยวขนาดกว้าง 1.0 เมตร ความยาว

รวมทั้งสิ้น 650 กิโลเมตร เส้นทางที่สำคัญ 2 สาย คือ

(1) ปอยเปต-บันเตียเมียนเจย-พระตะบอง-โพธิ์สัต-พนมเปญ ปัจจุบันใช้เดิน
รถเพียงพนมเปญ-บันเตียเมียนเจย ระยะทาง 386 กิโลเมตร

(2) พนมเปญ-ตาแก้ว-กัมปอต-สีหนุวิลล์ ระยะทาง 264 กิโลเมตร

ทางรถยนต์ กัมพูชาจำแนกเส้นทางรถยนต์สายหลักและสายรองโดยใช้ตัวเลข

กำกับในลักษณะเดียวกับไทย กล่าวคือ เส้นทางสายหลักที่ออกจากพนมเปญ

ไปยังภูมิภาคต่างๆ จะใช้เลขหลักเดียว (National Road) ส่วนเส้นทางสาย

รอง (Feeder Road) จะมีหมายเลขแยกเป็น 2 หรือ 3 หลักแยกย่อยจาก

หมายเลขถนนสายหลัก ทั้งนี้ ถนนสายหลักของกัมพูชามี 7 สายนับเวียนซ้าย

ตามเข็มนาฬิกา เริ่มสายที่ 1 จากพนมเปญไปทางตะวันออกจนจรดไป

พรมแดนทางใต้ของเวียดนาม วนไปจนถึงสายที่ 7 จากพนมเปญ จรดแขวง

จำปาศักดิ์ของลาว ทุกเส้นทางยังเป็นทาง 2 ช่องจราจร (ไป 1 กลับ 1)

โดยแต่ละเส้นทางจะพาดผ่านจังหวัดต่างๆ ถนนในกัมพูชามีความยาวรวม

30,268 กิโลเมตร แยกเป็นทางหลวง 4,695 กิโลเมตร ถนนสายจังหวัด

6,615 กิโลเมตร และถนนสายชนบท 18,958 กิโลเมตร ไม่มีทางด่วน

เส้นทางสำคัญ ได้แก่

ถนนหมายเลข 1

กรุงพนมเปญ-บาเวต (ชายแดนเวียดนาม) จากพนมเปญไปทางตะวันออก

ผ่านจังหวัดกันดาล ชำแม่น้ำโขง เข้าจังหวัดเปรยแวง จังหวัดสวายเรียง

สุดทางที่ด่านพรมแดนนานาชาติบาเวต (ติดต่อกับด่านมอกไบของเวียดนาม)

ระยะทางรวม 167 กิโลเมตร

- ถนนหมายเลข 2 จากพนมเปญไปทางใต้ ผ่านจังหวัดกันดาล แล้วไปสุดทางที่พนมเดิน จังหวัดตาแก้ว (มีด่านคนท้องถิ่นข้ามไปเวียดนามที่ หนาเบ็ง) ระยะทาง 121 กิโลเมตร
- ถนนหมายเลข 3 จากพนมเปญไปทางใต้ เกาะตะเข็บจังหวัดกันดาล กับ กัมปงสะปือ ผ่านจังหวัดตาแก้วเข้าจังหวัดกัมปอต แล้วเลียบชายฝั่งไปทางตะวันตก จนจรดทางหลวงหมายเลข 4 ในเขตสีหนุวิลล์ ระยะทาง 202 กิโลเมตร
- ถนนหมายเลข 4 กรุงพนมเปญ-สีหนุวิลล์ จากพนมเปญผ่านจังหวัดกัมปงสะปือ และจังหวัดเกาะกง จนจรดชายทะเลอ่าวไทย บริเวณท่าเรือสีหนุวิลล์ ระยะทาง 226 กิโลเมตร
- ถนนหมายเลข 5 กรุงพนมเปญ-ปอยเปต จากพนมเปญไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านพื้นที่จังหวัดกันดาล เข้าตัวจังหวัดกัมปงชะนัง จังหวัดโพธิสัตว์ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดบันเตียเมียนเจย และสิ้นสุดทางที่ด่านพรมแดนนานาชาติ ปอยเปต-อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประเทศไทย ระยะทางรวม 407 กิโลเมตร
- ถนนหมายเลข 6 จากพนมเปญขึ้นไปทางเหนือผ่านเขตจังหวัดกันดาล กัมปงจาม เข้าตัวจังหวัดกัมปงธม จังหวัดเสียมราฐ แล้วไปบรรจบกับถนนหมายเลข 5 ที่อำเภอศรีโสภณ จังหวัดบันเตียเมียนเจย ระยะทางรวม 416 กิโลเมตร
- ถนนหมายเลข 7 แยกจากถนนหมายเลข 6 ที่บ้านเชิงไพร จังหวัดกัมปงจามไปทางตะวันตก ผ่านตัวจังหวัด มุ่งสู่ชายแดนด้านเวียดนามก่อนเลี้ยวขึ้นไปทางเหนือเข้าสู่ตัวจังหวัดกระแจะ จังหวัดสตริงแตรง ไปจนจรดด่านพรมแดนนานาชาติบ้านโอสวาย-เวือนคา แขวงจำปาศักดิ์ ของ สปป.ลาว ระยะทางรวม 461 กิโลเมตร
- เส้นทางคมนาคมทางน้ำ มีท่าเรือนานาชาติ 3 แห่งเป็นรัฐวิสาหกิจ 2 แห่ง คือ
- ท่าเรือนานาชาติสีหนุวิลล์ ซึ่งตั้งอยู่ติดอ่าวไทยในสีหนุวิลล์ (เดิมชื่อ จังหวัดกัมปงโสม) ทางตอนใต้ของประเทศ ห่างจากกรุงพนมเปญ โดยทางรถยนต์ 226 กิโลเมตร

- ท่าเรือนานาชาติพนมเปญ ซึ่งอยู่ลึกเข้ามาประมาณ 330 กิโลเมตรจากปากแม่น้ำโขงที่ชายฝั่งทะเลจีนใต้ของประเทศเวียดนาม และเป็นท่าเรือที่อยู่ในลำน้ำ ทำให้ความสามารถในการรองรับเรือในฤดูแล้งกับฤดูน้ำหลากจะต่างกันมาก ทั้งจากอุปสรรคของการเดินเรือและระดับความลึกหน้าท่าคือ สามารถรองรับเรือระหว่าง 2,000 ตันกับ 5,000 ตัน ในแต่ละฤดูตามลำดับ

- ท่าเรือเอกชน ชื่อ ท่าเรือออกญามอง หรือ Oknha Mong Port ซึ่งตั้งอยู่ติดอ่าวไทยในเขตจังหวัดเกาะกง เหนือขึ้นมาจากท่าเรือสีหนุวิลล์ทางรถยนต์ประมาณ 40 กิโลเมตร หรือประมาณ 180 กิโลเมตรจากกรุงพนมเปญ เป็นท่าเรือที่เปิดดำเนินการควบคู่กับการขยายขนาดหน้าท่า ปัจจุบันสามารถรองรับเรือระหว่าง 500–1000 ตัน

ในฤดูแล้ง ทำเรือที่ใช้ขนส่งภายในประเทศของกัมพูชา มี 7 แห่ง

- ทำเรือในกรุงพนมเปญ 2 แห่ง
- ทำเรือกัมปงจาม เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากกรุงพนมเปญ 105 กิโลเมตร
- ทำเรือกระแจะ เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกัมปงจาม 115 กิโลเมตร
- ทำเรือสตริงตรง เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกระแจะ 115 กิโลเมตร
- ทำเรือเนียกเรือ เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือพนมเปญ 60 กิโลเมตร
- ทำเรือจอนเคียะ (เสียมเรียบ) ตั้งอยู่บนแม่น้ำโตนเลสาบ ห่างจากกัมปงจาม 190 กิโลเมตร

เส้นทางคมนาคมทางอากาศ สำหรับเครื่องบินพาณิชย์ที่บินประจำและเครื่องบินเหมาลำระหว่างประเทศ 2 แห่ง คือ

- สนามบินนานาชาติพนมเปญ หรือสนามบินโปเชนตง สามารถรองรับเครื่องบินได้ถึงขนาด โบอิง 747 (500 ที่นั่ง) ขณะนี้มีสายการบินนานาชาติที่บินตรงสู่สนามบินนานาชาติพนมเปญ 9 เส้นทาง จาก 8 ประเทศ

- สนามบินนานาชาติเสียมเรียบ ในจังหวัดเสียมราฐ ซึ่งยูเนสโก (UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ผู้ให้ทุนในการอนุรักษ์นครวัด-นครธม กำหนดให้รองรับเครื่องบินได้ไม่เกินขนาดโบอิง 757 (200 ที่นั่ง)

นอกจากนี้ ยังมีสนามบินขนาดเล็กอีก 3 แห่ง ได้แก่

- (1) สนามบินกาปงซัง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของกรุงพนมเปญ ใกล้กับทางหลวงหมายเลข 5 ใช้เพื่อการขนส่งสินค้า
- (2) สนามบินกัมปงโสม (สีหนุวิลล์) ที่เปิดให้บริการสำหรับสายการบินภายในประเทศ
- (3) สนามบินเกาะกง กำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุง

โทรคมนาคม

การสื่อสารโทรคมนาคม ในประเทศกัมพูชา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท การบริการ ประกอบด้วย โทรศัพท์บ้าน (Fixed Phone) โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) และอินเทอร์เน็ต (Internet) ประเภทการให้บริการที่มีอัตราการเติบโตทางธุรกิจอย่างรวดเร็ว คือ การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) ซึ่งมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 33 ต่อปี ในขณะที่การให้บริการโทรศัพท์บ้าน (Fixed Phone) และการให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) มีอัตราการเติบโตที่ช้ามาก โดยการให้บริการโทรศัพท์บ้าน (Fixed Phone) มีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 2 ต่อปีและการให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) มีการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 5 ต่อปี เท่านั้น

ข้อมูลจาก สสว.

ธนาคาร

ระบบสถาบันการเงินของกัมพูชา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทอย่างมากในระบบการเงิน แม้ว่ารูปแบบธุรกิจยังคงเป็น

แบบดั้งเดิม คือ เน้นการรับฝากและการปล่อยสินเชื่อเป็นหลัก แต่บริการและเครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ เช่น เช็ค บัตรเครดิต ค่อย ๆ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดสำคัญ อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังไม่มีตลาดกึ่งระหว่างธนาคาร หรือ Interbank market และตลาดตราสารหนี้ ส่วนตลาดทุนเพิ่งเปิดการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2555 และช่วงแรกมีเพียงหุ้นการประปาพนมเปญที่ซื้อขายในตลาด สถาบันการเงิน กัมพูชา ประกอบด้วย ธนาคารชาติแห่งกัมพูชา (National Bank of Cambodia: NBC) ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน ธนาคารเฉพาะกิจ สถาบันไมโครไฟแนนซ์ NGOs สำนักงานตัวแทน และตัวแทนแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งจำแนกดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554)

1. ธนาคารกลาง คือ National Bank of Cambodia: NBC
2. ธนาคารพาณิชย์ จำนวน 31 ธนาคาร
3. ธนาคารเฉพาะกิจ จำนวน 7 ธนาคาร คือ
4. สถาบันไมโครไฟแนนซ์จำนวนประมาณ 61 แห่ง
5. สำนักงานตัวแทนธนาคารต่างประเทศ จำนวน 2 แห่ง
6. ตัวแทนแลกเปลี่ยนเงิน 1,627 แห่ง

ข้อมูลจาก www.bot.or.th

ไฟฟ้า

ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 15-20 ต่อปี ดังนั้น จึงถือว่าไฟฟ้าเป็นปัจจัยที่ขัดขวางเจริญเติบโตของประเทศทางหนึ่ง อัตราค่าไฟฟ้าของกัมพูชาเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านพบว่าสูงกว่าไทยถึง 3 เท่า สูงกว่า สปป.ลาว 5 เท่า และสูงกว่าเวียดนาม 2 เท่า ค่าไฟฟ้าเริ่มตั้งแต่ ร้อยละ 16-30 เซนต์/กิโลวัตต์และจะสูงกว่านี้ หากเป็นนอกเหนือ คือ 90 เซนต์/กิโลวัตต์ ปัจจัยที่ทำให้อัตราค่าไฟฟ้ามีราคาสูงได้แก่การขาดสายส่งและการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ร้อยละ 90 ของกระแสไฟฟ้าที่เข้ามาจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ใช้น้ำมัน ขณะที่ประเทศไทยใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อปั่นไฟร้อยละ 12 ที่เหลือใช้ก๊าซธรรมชาติและพลังงานน้ำ และ สปป.ลาว ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อปั่นไฟร้อยละ 3 ที่เหลือใช้พลังงานน้ำ

ประปา

กัมพูชามีระบบประปาที่ได้มาตรฐานในการใช้อุปโภคทั่วไปและการใช้ในอุตสาหกรรม

6. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ และ กัมพูชา

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา

ทวิภาคีไทย - กัมพูชา (JC) ลงนามเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2537 ณ กรุงพนมเปญ ประชุมไปแล้ว 2 ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2540 ณ จังหวัดเชียงใหม่

- ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และวิชาการ ระหว่างไทย - กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2539 ณ กรุงพนมเปญ
- ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ลงนาม เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2538 ณ กรุงเทพฯ
- ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ระหว่างไทย - กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2539
- บันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-กัมพูชา (MOU เพื่อจัดตั้ง JTC) และมีการประชุม JTC ไทย - กัมพูชา ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2547 ณ กรุงเทพฯ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกัมพูชาและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชานับตั้งแต่การบูรณะประเทศเป็นต้นมาต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากตารางสัดส่วนผู้ให้ความช่วยเหลือต่อกัมพูชาในปี พ.ศ. 2547-2553 จากฐานข้อมูลใน Cambodia ODA Database March 2553 เราจะเห็นว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2553 ผู้ให้ความช่วยเหลือต่อกัมพูชาในสัดส่วนที่สูงมี 2 กลุ่มหลัก กลุ่มแรก คือ การให้ความช่วยเหลือแบบพหุภาคี (Multilateral Aid) อันประกอบด้วย ธนาคารโลก (World Bank-WB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) และ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB) ปรากฏว่า ADB เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชามากที่สุด กล่าวคือ ADB ให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชา นับจนถึงปี พ.ศ. 2553 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 124 โครงการ หรือนับเป็นร้อยละต่อการให้ความช่วยเหลือแบบพหุภาคีต่อกัมพูชาในปี พ.ศ. 2551คิดเป็นร้อยละ 9 จากความช่วยเหลือแบบพหุภาคีทั้งหมด ร้อยละ 27.5 ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือแบบพหุภาคีต่อกัมพูชาในลำดับที่รองลงมา คือ การให้ความช่วยเหลือจากธนาคารโลก WB ซึ่งคิดจากปี พ.ศ. 2551 ความช่วยเหลือจาก WB ที่ให้แก่กัมพูชา คิดเป็นร้อยละ 6.1

ส่วนการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูงต่อกัมพูชาอีกกลุ่มหนึ่งคือ การให้ความช่วยเหลือแบบทวิภาคี (Bilateral Aid) ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย แคนาดา จีน ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ เกาหลี สวิสเซอร์แลนด์และสหรัฐอเมริกา นั้น ข้อมูลจากฐานข้อมูลของ Cambodia ODA Database, March 2553 ประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชานับจากปี 2547 จนถึง 2553 คือ ประเทศญี่ปุ่น ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาเป็นมูลค่าสูงและสม่ำเสมอ กล่าวคือ ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือกัมพูชาคิดเป็นมูลค่านับร้อยล้านเหรียญสหรัฐมาตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 นั่นคือ มูลค่าการให้ความช่วยเหลือของญี่ปุ่นต่อกัมพูชาคิดเป็นมูลค่า 105.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2545)

101.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2546) 101.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2547) 101.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2548)
111.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2549) 103.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2550) 117.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2551)
126.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2552) 148.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2553)¹ หากนับความช่วยเหลือของญี่ปุ่น
ต่อกัมพูชาคิดเป็นร้อยละ โดยคิดจากปี พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 15 คิดจากการให้ความช่วยเหลือ
แบบทวิภาคีทั้งหมดร้อยละ 20.7² ทั้งนี้หากคิดเป็นจำนวนโครงการความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นมีให้ต่อ
กัมพูชา โดยนับในปี พ.ศ. 2553 ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชามากถึง 104 โครงการ³

จะเห็นได้ว่า มีการแข่งขันด้านการให้ความช่วยเหลือแบบทวิภาคีแก่กัมพูชา ระหว่างญี่ปุ่น
ซึ่งคู่แข่งที่เห็นได้ชัดคือ จีน สหรัฐอเมริกา ตามด้วยเกาหลี จีนนั้นเคยให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชา
เพียง 5.7 ในปี พ.ศ. 2545 แต่จีนได้เพิ่มความช่วยเหลือแก่กัมพูชาด้วยการทุ่มงบประมาณสูงถึง 53.2
ในปี พ.ศ. 2549 อันเป็นปีที่จีนเปลี่ยนยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศครั้งใหญ่ต่อภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴ นับแต่นั้นมา จีนทุ่มงบประมาณความช่วยเหลือแก่กัมพูชาจนใกล้เคียงความ
ช่วยเหลือของญี่ปุ่นคือประมาณ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐทุกปี คือ ความช่วยเหลือของจีนต่อกัมพูชา
มูลค่า 92.4 (2550) 95.4 (2551) 114.7 (2553)⁵ ตามลำดับ หากคิดเป็นสัดส่วน นับในปี 2552
ความช่วยเหลือของจีนต่อกัมพูชาคิดเป็น ร้อยละ 11.6 เมื่อเทียบเป็นร้อยละทั้งหมดของความ
ช่วยเหลือแบบทวิภาคีทั้งหมด 20.7 และหากคิดความช่วยเหลือของจีนต่อกัมพูชาในปี พ.ศ. 2553
มีจำนวนมากถึง 100 โครงการ⁶

¹ Cambodia ODA Database, March 2010

² Ibid.,

³ Ibid.,

⁴ Phan

⁵ Cambodia ODA Database, March 2010

⁶ Ibid.,

7. การค้าการลงทุนกับกัมพูชา

การค้า

เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่เปิดเสรีและสนับสนุนการค้าการลงทุนทุกประเภท โดยเฉพาะการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตและการส่งออกข้าว โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าให้ส่งออกข้าวสารให้ได้ 1 ล้านตันภายในปี 2558 ซึ่งส่งผลให้ 11 เดือนแรกในปี 2556 (ม.ค.-พ.ย.) กัมพูชาส่งออกข้าวสารได้ 332,009 ตัน เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวของปี 2555 นอกจากนี้ สินค้าไทยยังเป็นที่ยอมรับของชาวกัมพูชา และสามารถครองส่วนแบ่งตลาดในกัมพูชาได้ประมาณร้อยละ 45 ถึงแม้ว่าจะมีคู่แข่งที่สำคัญคือจีนและเวียดนามก็ตาม

ตารางแสดงมูลค่าการค้าของ กัมพูชา กับต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการ	2553	2554	2555	2556 (ม.ค.-พ.ย.)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
					2553	2554	2555
มูลค่าการค้ารวม	2,556.98	2,869.14	4,027.73	4,129.14	54.19	12.21	40.38
มูลค่าการส่งออก	2,342.09	2,693.17	3,778.21	3,805.92	48.18	14.99	40.29
มูลค่าการนำเข้า	214.90	175.97	249.52	322.22	176.51	(18.11)	41.80
ดุลการค้า	2,127.19	2,517.20	3,528.68	3,484.70	41.54	18.33	80.18

สคร. กัมพูชา

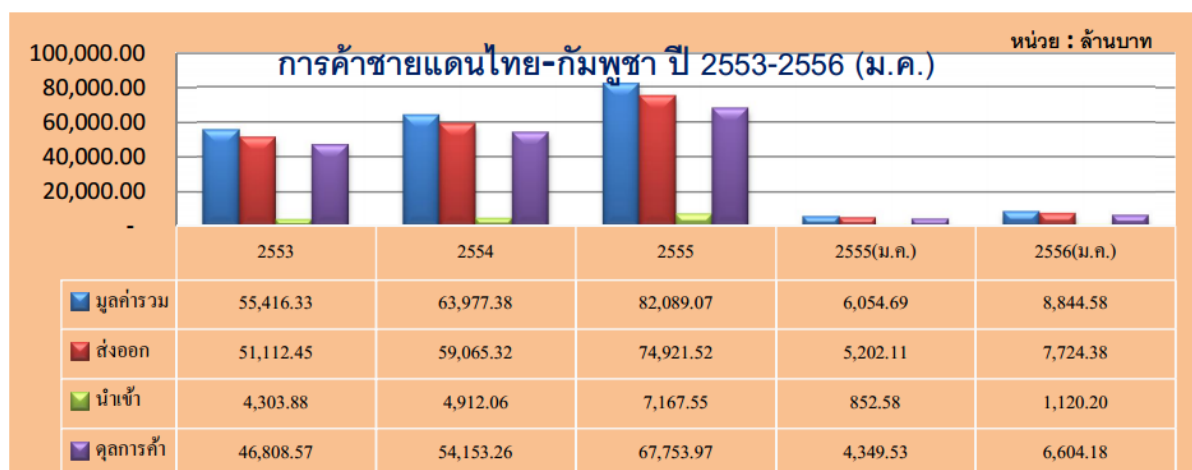
การส่งออก

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า ผลิตภัณฑ์ปลาและสัตว์ทะเล ข้าวสาร น้ำตาล
ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฮองกง และสหภาพยุโรป

การนำเข้า

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง อาหารและเครื่องดื่ม วัสดุก่อสร้าง ปูนซีเมนต์ เครื่องจักร เครื่องยนต์ รถยนต์และรถจักรยานยนต์
ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ จีน เวียดนาม ไทย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์

ตารางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ระหว่างปี 2553-2556

ที่มา : กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556 (ม.ค.-ต.ค.)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2555	2556	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
				(ม.ค.-ต.ค.)		2553	2554	2555	2556
มูลค่าการค้ารวม	81,135.03	86,611.74	124,580.26	103,393.00	112,353.16	43.41	6.75	43.84	8.67
มูลค่าการส่งออก	74,265.08	81,238.91	116,780.03	97,135.96	103,692.31	37.74	9.39	43.75	6.75
มูลค่าการนำเข้า	6,869.95	5,372.83	7,800.23	6,257.04	8,660.85	158.31	(21.79)	45.18	38.42
ดุลการค้า	67,395.13	75,866.08	108,979.80	90,878.92	95,031.46				

การส่งออก
ไทย-กัมพูชา

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์ปลา ผลิตภัณฑ์ไม้
ยางพารา บุหรี่ และข้าวเหล้า โลหะและผลิตภัณฑ์ ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์
จากไม้ สินค้า ประมง เช่น ปลาสด ปลาร้าและปลากอบ สินค้าเครื่อง
เช่น น้ำมันปลา ข้าวโพด งา ถั่วเหลือง และสิ่งทอ ระบบคมนาคม

การนำเข้า
ไทย-กัมพูชา

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เชื้อเพลิงและน้ำมันสำเร็จรูป ยานพาหนะ
ส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูป นมเปรี้ยวพร้อมดื่ม
และโยเกิร์ต อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า และวัสดุก่อสร้าง

ปัญหาและอุปสรรค
ทางการค้า

ระบบการบริหารจัดการภายในของกัมพูชายังขาดมาตรฐานและไม่เป็นสากล
อาทิ การจัดเก็บภาษี การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ความโปร่งใส อุปสรรค
เหล่านี้ทำให้การค้าและการลงทุนของไทยในกัมพูชามีต้นทุนสูงและเติบโตช้า
ซึ่งไม่สอดคล้องกับศักยภาพและสถานะทางเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ รัฐบาลสอง
ฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและตกลงที่จะร่วมมือกันเร่งรัดการแก้ไขปัญหาและ
ลดอุปสรรคด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกันให้ปรากฏผลที่เป็นรูปธรรมต่อไป

โดยที่ปัจจุบันมีคนไทยเข้าไปประกอบธุรกิจส่วนตัว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร และค้าขาย โดยประเทศไทยถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญและเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในกัมพูชา

รูปแบบการค้า

รูปแบบการนำเข้า-ส่งออกของกัมพูชา

1) การค้าปกติ

ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกของกัมพูชาจะต้องจดทะเบียนเป็น

ผู้นำเข้าและส่งออกสินค้าที่กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

โดยการนำเข้าสินค้าของกัมพูชานั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพสินค้าจากบริษัท SGS ซึ่งเป็นบริษัทเอกชน ที่กระทรวงพาณิชย์กัมพูชาจัดจ้างขึ้นมาเพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพสินค้านำเข้า

2) การค้าชายแดน

การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา เป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน

โดยการค้าชายแดนจะเป็นการค้าระหว่างผู้ส่งออกไทยที่อยู่ตามจังหวัด

ชายแดนไทยกับผู้นำเข้ากัมพูชา ที่อยู่ตามจังหวัดชายแดนของกัมพูชา

ซึ่งมีมูลค่าการซื้อขาย ครั้งละไม่เกิน 5 แสนบาท

รูปแบบของผู้นำเข้า-ส่งออก

- นิติบุคคล ผู้นำเข้า-ส่งออกของกัมพูชาที่เป็นนิติบุคคลจะต้องจดทะเบียนการค้ากับกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนนั้นๆ

- บุคคลทั่วไป มีทั้งร้านค้าทั่วไปที่จดทะเบียนพาณิชย์และร้านค้าแผงลอยที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

- ผู้ค้าผ่านแดน เป็นผู้นำเข้าชาวกัมพูชาที่นำเข้าสินค้าไทยตามจังหวัดชายแดนต่างๆ โดยนำเข้าผ่านกัมพูชาเพื่อส่งต่อไปยังประเทศเวียดนาม

รูปแบบการชำระเงิน

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จะชำระด้วยเงินสดเป็นสกุลเงินบาท สกุลเงินเหรียญสหรัฐ และบางครั้งจะจ่ายเป็นทองคำ หากการซื้อขายมีปริมาณมากจะชำระด้วยการโอนเงินทางโทรเลข Telegraphic Transfer (T/T) ผู้ส่งออกของไทยจะส่งสินค้าให้ผู้นำเข้าของกัมพูชาก่อนโดยให้เครดิตระยะหนึ่งเมื่อครบกำหนดชำระเงิน ผู้นำเข้าของกัมพูชา จะโอนเงินโดยทาง โทรเลขกลับมาให้ผู้ส่งออกไทย การชำระค่าสินค้าอีกวิธีหนึ่ง คือผู้ส่งออกไทยจะส่งสินค้าไปให้ผู้นำเข้าของกัมพูชาก่อน โดยให้เครดิตระยะหนึ่งเมื่อครบกำหนดจ่ายจะมีนายหน้าของกัมพูชาเข้ามาชำระเงินให้กับผู้ส่งออกไทยแทนผู้นำเข้ากัมพูชา เรียกกระบวนนี้ว่า “โปยกั๊วณ”

การลงทุน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เวียดนามได้ลงทุนในกัมพูชาแบบก้าวกระโดด มูลค่าเงินลงทุนที่แท้จริงรวมแล้วประมาณ 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ยิ่งไปกว่านั้นในขณะที่มีสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ เวียดนามก็ยังคง โหมลงทุนในกัมพูชาเพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะการลงทุนที่เรียกว่า ล้นเกินความต้องการหรือไม่มีนักลงทุนรายใดให้ความสนใจแล้ว เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ ธนาคาร การปิโตรเลียม สายการบิน บริษัทผลิตปุ๋ย บริษัทน้ำตาล บริษัทอสังหาริมทรัพย์ และการก่อสร้าง เป็นต้น ทำให้ เวียดนามเป็นนักลงทุนรายใหญ่อันดับที่ 7 ในกัมพูชา

การลงทุนของไทย ในกัมพูชา⁷

โครงการที่นักลงทุนไทยถือหุ้นซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 30 มิถุนายน 2552 สรุปรวมจำนวน 81 โครงการ มูลค่ารวม 362.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินลงทุนเฉพาะในส่วนของ นักธุรกิจไทย 226.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 62.53 ของ โครงการ แยกเป็นการลงทุนแต่ละประเภทดังนี้

ประเภท	จำนวน (โครงการ)	จำนวนเงินทุน (ล้าน USD)	
		รวม	ไทย
Food Processing	9	20.56	17.54
Wood Processing	2	27.50	23.62
Chemical	2	1.40	0.89
Media	2	1.16	1.07
Petroleum	2	1.05	0.30
Assembly Plant	1	2.00	2.00
Electricity Plant	2	11.20	8.00
Hospital	1	0.49	0.24
Medical	1	10.0	10.0
Gas	2	1.00	0.54
Mining	6	7.36	5.98
Construction	1	1.33	1.33
Hotel	9	138.40	63.15
Telecom	2	17.60	16.40
Textile	2	1.50	0.74
Garment	6	5.65	5.65
Agro-Industry	11	75.70	40.44
Industry	14	18.75	13.65
Services	4	18.50	13.55
Shoes	2	2.00	1.50
TOTAL	81	362.35	226.59

⁷ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552

รูปแบบการลงทุน

มี 5 รูปแบบ คือ

- 1) การลงทุนการลงทุนโดยชาวกัมพูชา เป็นเจ้าของทั้งหมด
- 2) การลงทุนการลงทุนโดยชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด
- 3) การร่วมทุน (Joint Ventures: JV) เป็นกิจการร่วมทุนของนักลงทุนตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป โดยเป็นการก่อตั้งองค์กรขึ้นใหม่ การร่วมทุนไม่จำเป็นต้องเป็นการร่วมทุนกับภาครัฐ ระหว่างภาคเอกชนก็สามารถร่วมทุนกันได้ หาก JV ที่ต้องการถือครองกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินในกัมพูชา ต้องมีบุคคลสัญชาติ กัมพูชาถือหุ้นร้อยละ 51 ขึ้นไป
- 4) Build-Operator-Transfer (BOT) กิจการที่ลงทุน หรือได้รับสัมปทานจากรัฐในการลงทุนสร้างบริหารจัดการ และเก็บผลประโยชน์จากการดำเนินการ ในกิจการสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ เมื่อสิ้นสุดสัญญา จะต้องส่งมอบสาธารณูปโภคทั้งหมดให้กับรัฐหรือหน่วยงานที่ให้สัญญา โดยไม่คิดมูลค่า ระยะเวลาการให้สัมปทาน สูงสุดครั้งละไม่เกิน 30 ปี
- 5) สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract: BCC) เป็นการลงทุนที่นักลงทุนในกัมพูชาได้สัญญาดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์จะแบ่งปันผลกำไรระหว่างกัน ทั้งนี้การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐกับเอกชนไม่ถือเป็นการทำ BCC

กฎระเบียบ ด้านการลงทุน

กัมพูชาได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนที่จะให้สิทธิประโยชน์และความมั่นคงแก่นักลงทุนที่จะถือครองสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ (ยกเว้นกรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้ถือครองได้ต้องเป็นบุคคลสัญชาติกัมพูชาเท่านั้น) ต่างดำเนินการใช้สิทธิโดยการเช่า หรือสัมปทาน) และให้หลักประกันว่าผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับคนในชาติและจะไม่ถูกบังคับจากนโยบายกำหนดราคาสินค้าและบริการหากมีการใช้บังคับ รวมทั้งสามารถซื้อและโอนเงินตราต่างประเทศไม่ว่าจะเพื่อชำระสินค้าหรือจ่ายกำไรตามระบบธนาคาร ทั้งนี้ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (Council for the Development of Cambodia : CDC)

ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี สมเด็จฮุน เซน เป็นประธาน จะเป็นผู้พิจารณาในระดับนโยบายเกี่ยวกับการให้การส่งเสริมการลงทุน และการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยมีคณะทำงาน The Cambodian Investment Board ; CIB ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อเสนอมขอรับการส่งเสริมการลงทุนของภาค เอกชน ในลักษณะเป็น One Stop Service กล่าวคือ จะตอบรับหรือปฏิเสธการให้ความเห็นชอบในหลักการภายใน 3 วันทำการ และจะพิจารณาให้การส่งเสริมภายใน 28 วันทำการ (หากเอกสารสมบูรณ์) และให้ถือวันที่ CDC ออกเอกสารรับรอง Final Registration Certificate เป็นวันเริ่มต้นของการส่งเสริมการลงทุน

สิทธิประโยชน์ ด้านการลงทุน⁸

สิทธิประโยชน์ในการลงทุนเป็นสิทธิพิเศษที่รัฐบาลมอบให้กับโครงการลงทุนต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาแห่งชาติกัมพูชา (CDC) หรือคณะกรรมการการลงทุนระดับจังหวัดหรือเขต (PMIS) ขึ้นอยู่กับรูปแบบโครงการลงทุนนั้นๆ โครงการลงทุนในกัมพูชาสามารถเลือกสิทธิประโยชน์ในการลงทุนได้ 2 แบบ คือ การยกเว้นภาษีเงินได้ หรือการลดหย่อนภาษีทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิต (ค่าเสื่อม) นอกจากนี้ยังครอบคลุมการยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรวัสดุก่อสร้าง และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อส่งออก

มาตรการ/กฎระเบียบ 1. ภาษีศุลกากร (Customs Duties)

ภาษีนำเข้าการส่งออกเป็น 4 หมวด โดยมีอัตราตั้งแต่ 0-35% ดังนี้

- 1) สินค้าฟุ่มเฟือย รวมถึง รถยนต์ ไวน์ บุหรี่ น้ำหอม อาวุธ และเครื่องสำอาง อัตราภาษี 35% (รถยนต์ต้องเสียภาษีเพิ่มตามกำลังเครื่องยนต์)
- 2) สินค้าสำเร็จรูปทุกชนิด รวมถึงโทรศัพท์มือถือ วิทยุ เครื่องเล่นเทป สีทาบ้าน และเฟอร์นิเจอร์ อัตราภาษี 35%
- 3) เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ อัตราภาษี 15%
- 4) วัสดุ เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็ก กระเบื้อง อิฐ และของใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเนื้อสัตว์ ผลไม้ ชา น้ำมันพืช น้ำตาล สบู่ รองเท้า แว่นตา เสื้อผ้า และรถจักรยาน อัตราภาษี 7%

2. ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax)

ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) คือ ภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการเฉพาะอย่าง ทั้งที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งในกัมพูชานิยมเรียกภาษีประเภทนี้ว่า Specific Tax ตามลักษณะการจัดเก็บที่มีความเฉพาะเจาะจง สินค้าและบริการที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าที่ต้องการควบคุมการใช้ เช่น ยาสูบ เครื่องดื่ม และรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งแบ่งการจัดเก็บภาษีตามประเภทของสินค้า ดังนี้

- 1) น้ำมันดีเซล ร้อยละ 4.35
- 2) ตัวเครื่องบิน บริการโทรคมนาคม รถจักรยานยนต์และอะไหล่ บุหรี่ น้ำมันตะเกียงและน้ำมันอื่น ๆ เครื่องปรับอากาศ เครื่องสำอาง โทรศัพท์ วิทยุและอุปกรณ์ถ่ายภาพ ร้อยละ 10
- 3) เปียร์ ร้อยละ 20
- 4) ซิการ์ อะไหล่พาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ และน้ำมันหล่อลื่น ร้อยละ 25
- 5) น้ำมันเบนซิน ร้อยละ 33.33
- 6) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อื่น ๆ ร้อยละ 10 - 33.33
- 7) พาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ ร้อยละ 45

⁸<http://www.thaibizcambodia.com.kh/articleDetail.php?nid=20>

3. การชำระภาษีเงินได้⁹

3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) ต้องชำระตามอัตราเพิ่มของเงินได้ประจำปี ดังนี้

เงินได้สำหรับคิดภาษีประจำปี (เรียล)	อัตราภาษี
ต่ำกว่า 750,000	0%
750,000-1,000,000	5%
1,000,001-10,000,000	10%
10,000,001-20,000,000	15%
เกิน 20,000,000	20%

3.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีกำไร (Tax on Profit) เรียกเก็บจากผลประกอบการหรือกำไร โดยกฎหมายภาษีของกัมพูชา จำแนกบุคคลที่ต้องเสียภาษีเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มที่เสียภาษีตามผลประกอบการที่ปรากฏในบัญชีงบการเงินแต่ละปี ภาษี หรือ Real Regime ซึ่งกำหนดให้นิติบุคคลทุกราย และบุคคลธรรมดาที่มียอดขายสินค้ามากกว่า 500 ล้านเรียลต่อปี หรือมียอดขายบริการมากกว่า 250 ล้านเรียลต่อปี หรือค้าขายกับภาครัฐบาลมากกว่า 125 ล้านเรียลต่อปี

2) Simplified Regime

3) Estimated Regime

บริษัทที่อยู่ในขอบเขตต้องเสียภาษีเงินได้ตามจริงประจำปีในระบบตามจริงนี้มีดังนี้

- บริษัทส่วนบุคคล หรือบริษัทเงินทุนที่เป็นของส่วนบุคคล
- บริษัทผู้นำเข้า-ส่งออก
- บริษัทภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา
- บริษัทที่ติดค้างอากรผลิตผลจากการประกอบการในอัตราผลกำไร 10% สำหรับกลุ่มที่ 2 และ 3 นี้ เป็นกลุ่มที่เสียภาษีในลักษณะประเมินจากเกณฑ์เงินได้ในแต่ละปีปฏิทิน โดยทั่วไปการค้าและการลงทุนโดยเฉพาะของคนต่างชาติจะเข้าลักษณะเป็นผู้เสียภาษีประเภท Real Regime เฉพาะผู้ที่ติดค้างภาษีจากการประกอบการประจำปีดังที่ได้ กำหนดข้างต้นแล้วนั้น ต้องเสียภาษีตามระบบเหมาจ่ายตามที่มีแจ้งในประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง เลข 019 รปก. สหก. ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2537 ผู้ติดค้างชำระภาษีเงินได้ตามระบบความเป็นจริง มีพันธกรณีที่จะต้องถือบัญชีวิภาคีและต้องเป็นภาษาเขมร แต่ผู้ที่ติดค้างภาษีสามารถที่จะถือบัญชี ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยก็ได้

⁹ <http://www.dephtai.go.th/DEP/DOC/52/52003182.pdf>

บัญชีตามระเบียบทวิภาคีจะต้องมีรายการอย่างน้อย ดังนี้

- 1) งบดุล
- 2) ผลการดำเนินงาน
- 3) บัญชีรายได้-รายจ่ายประจำวัน
- 4) บัญชีงบประมาณ
- 5) บัญชีเครื่องใช้
- 6) บัญชีการผ่อนชำระ

มาตรการด้านภาษี

ภาษีนำเข้า (Import Tax) เป็นภาษีที่เก็บจากสินค้าต่าง ๆ ที่นำเข้า ซึ่งจัดเก็บตามราคา CIF ในสกุลเงินเรียล โดยแบ่งออกเป็น 4 อัตรา คือ

อัตราภาษี	สินค้า
0%	วัตถุดิบและสินค้าจำเป็น
7%	สินค้าชั้นกลาง
15%	เครื่องจักรและอุปกรณ์
35%	สินค้าฟุ่มเฟือย

สำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจัดเก็บตามอัตราที่รัฐบาลกำหนด คือ ร้อยละ 15 สำหรับน้ำมันดีเซล และร้อยละ 35 สำหรับน้ำมันเบนซิน

สิทธิประโยชน์ เรื่องที่ดิน

1. หากเป็นสัญญาเช่าที่ดินระยะยาวจะไม่มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการเช่า
2. หากเป็นสัญญาเช่าที่ดินระยะสั้นที่มีการกำหนดเวลาในการเช่าไว้ สามารถต่ออายุใหม่ได้ นอกจากนี้กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ ยังอนุญาตให้นักลงทุนสามารถนำที่ดินไปเป็นหลักประกันในการจดจำนองรวมทั้งสามารถโอนสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ปลูกสร้างบนที่ดินแปลงดังกล่าวได้อีกด้วย แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาในสัญญาเช่าที่ดิน

การยกเว้นภาษีเงินได้

โครงการใดที่เลือกรับสิทธิประโยชน์ด้านนี้ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ในช่วงแรกของการลงทุน (เริ่มจากวันที่ได้รับอนุมัติจนถึงปีแรกที่มีกำไรจากการลงทุน หรือปีที่สามของการมีรายได้) และอาจต่อได้ถึงอีก 3 ปีหลังสิ้นสุดสิทธิประโยชน์ของช่วงแรก

การลดหย่อนภาษี ทรัพย์สิน

โครงการใดที่เลือกรับสิทธิประโยชน์ด้านนี้ จะได้รับการลดหย่อนภาษีทรัพย์สินร้อยละ 40 ของมูลทรัพย์สินทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิต สิทธิประโยชน์นี้มีผลใช้บังคับทันทีในปีแรกที่มีการซื้อทรัพย์สินดังกล่าวหรือในปีแรกที่มีการใช้ทรัพย์สินนั้นๆ

การยกเว้นภาษีนำเข้า โครงการลงทุนผลิตเพื่อส่งออก หรือโครงการผลิตที่เป็นไปเพื่อสนับสนุนธุรกิจส่งออก จะได้รับยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต วัสดุก่อสร้างและวัตถุดิบในการผลิต ส่วนโครงการลงทุนผลิตเพื่อใช้ในประเทศ จะได้รับยกเว้นภาษีนำเข้าเฉพาะเครื่องจักรและวัสดุก่อสร้างเท่านั้น โครงการที่ได้รับอนุมัติทุกโครงการจะได้รับการยกเว้นภาษีส่งออก ยกเว้น การส่งออกสินค้าบางประเภทตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายของกัมพูชา

ข้อจำกัด การยกเว้นภาษีข้างต้นไม่รวมภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ภาษีเงินเดือน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสินค้าและบริการ และภาษีอื่นๆ ที่กำหนดโดยกฎหมายของกัมพูชา อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนสามารถเรียกคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ หากจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับกรมสรรพากร

หลักประกันการลงทุน โครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติทุกโครงการจะได้รับหลักประกันในการลงทุน ดังนี้

- การปฏิบัติที่เท่าเทียมกันกับนิติบุคคลกัมพูชา (ยกเว้นสิทธิประโยชน์การถือครองที่ดินและสิทธิประโยชน์บางชนิด)
- ไม่มีการยึดโครงการลงทุนมาเป็นของรัฐ
- ไม่มีการควบคุม การกำหนดราคาสินค้าและบริการของผู้ลงทุน
- สามารถส่งรายได้จากการลงทุนออกนอกประเทศได้

โครงการลงทุนที่ไม่สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ในด้านการลงทุน ได้แก่ การทำการค้า การให้บริการคมนาคม การท่องเที่ยว คาสีโนและการพนัน ธุรกิจด้านการเงินและการธนาคาร ธุรกิจสื่อสารมวลชน ธุรกิจที่ใช้ความสามารถเฉพาะด้าน ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจผลิตบุหรี่ เป็นต้น ทุกปีโครงการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจะได้รับใบรับรองการยินยอม (Certificate of Compliance หรือ CoC) จาก CDC เพื่อยืนยันว่าโครงการนั้นได้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่เกี่ยวข้อง

**นิคมอุตสาหกรรม
ในฝั่งกัมพูชา**

นิคมอุตสาหกรรมบอยเปต-โอเนียง

ห่างจากชายแดนไทย 40 กิโลเมตร และกรุงเทพฯ 300 กิโลเมตร นิคมฯ ระยะแรกกำหนดให้มีพื้นที่ 386.30 เฮกตาร์ (2,356 ไร่) ใกล้จุดผ่านแดนแห่งใหม่ (สตึงบต) มีบริการโครงสร้างพื้นฐาน และมาตรการอำนวยความสะดวก One Stop Service รวมถึงสิทธิประโยชน์จูงใจ อาทิ การเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบ การยกเว้นภาษีต่างๆ ไม่จำกัดการส่งกำไรกลับประเทศ และรองรับการทำธุรกรรมเงินสกุลกัมพูชา ไทย และสหรัฐ และมีค่าแรงราคาถูก (120 บาท/วัน) อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ได้แก่ สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม แปรรูปการเกษตร เครื่องจักรการเกษตร และด้านพลังงาน สินค้าพื้นฐานทางการเกษตร/ เทคโนโลยีชีวภาพ

นิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ

ห่างจากชายแดนไทย 50 กิโลเมตร พื้นที่ 400 ไร่ มูลค่า 500-600 ล้านบาท จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณอินดัสทรี รองรับการค้าฐานการผลิตของผู้ประกอบการไทยที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก โดยค่าแรงในกัมพูชาเฉลี่ย

80-90 บาท/วัน เท่านั้น โดยพื้นที่ทั้งหมดสามารถรองรับโรงงานได้ 20-30 แห่ง และสามารถขยายพื้นที่เพิ่มเติมได้ โดยมีผู้ประกอบการติดต่อขอตั้งโรงงานใน นิคมศรีโสภณ อาทิ ผู้ผลิตรองเท้าของกลุ่มสหพัฒน์ กลุ่มเฟอร์นิเจอร์จาก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงสีข้าว จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มโลจิสติกส์ และกลุ่ม เครื่องนุ่มห่มหลายแห่ง

8. จุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา

ช่องทางการค้าชายแดน

ไทย-กัมพูชา

สามารถดำเนินการโดย ช่องทางการค้าชายแดนที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนผ่านจังหวัดต่างๆ ตามชายแดน

1. ช่องทางการค้าแบบธรรมชาติ (Natural Pass) เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้เดินทางผ่านเข้า-ออกไปมาค้าขายกัน บางด่านถือเอาช่องทางธรรมชาติมาเป็นจุดผ่อนปรน และจุดผ่านแดนถาวร
2. ช่องทางอนุวัติเฉพาะของศุลกากร (ตามมาตรา 5 ทวิ พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480) ช่องทางนี้เป็นช่องที่อำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดน ที่ทำให้ปริมาณการค้า และมูลค่าการค้าขายสูงขึ้น
3. จุดผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Crossing Point) เป็นช่องทางที่ขออนุวัติการนำเข้าสินค้าเฉพาะอย่าง เมื่อเสร็จแล้วก็จะปิดช่องทางการนำเข้า
4. จุดผ่อนปรนทางการค้า (Check Point Border Trade) เป็นจุดที่มีการนัดหมายกันตามเวลาเพื่อทำการค้า เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะอนุวัติให้เปิด โดยคำแนะนำของกรมศุลกากร ร่วมกับ ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จะมีเวลาในการเปิด - ปิดเป็นเวลา
5. จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) เป็นจุดผ่านที่เป็นทางการถูกต้องตามหลักสากล โดยมีด่านศุลกากรกำกับดูแล เช่นเดียวกับท่าเรือ

จุดการค้าและ เส้นทางการค้า

ชายแดนไทย-กัมพูชา

จุดการค้าและเส้นทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา มีแนวเขตแดนซึ่งใช้เป็นเขตติดต่อกับจังหวัดชายแดน 14 แห่ง เป็นจุดผ่านแดนถาวร 6 แห่ง และจุดผ่อนปรน 8 แห่ง ผ่านจังหวัดต่างๆ ตามชายแดน ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี สุรินทร์ ตราด ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

จุดผ่านแดนถาวร

จุดผ่านแดนถาวร มี 6 แห่ง¹⁰ ได้แก่

1. บ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด- จามเียม อำเภอมณฑลสีมำ จังหวัดเกาะกง เปิดทุกวัน เวลา 06.00-22.00 น.
2. บ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว - ปอยเปต อำเภอโอโฉรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย
3. ช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ - โอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานี
4. บ้านผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านคลองจะกร้อม อำเภอไพลิน จังหวัดพระตะบอง
5. ช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ - อัลลองเวง จังหวัดอุดรธานี

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน,สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552

6. บ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านกัมเรียง อำเภอไพลิน
จังหวัดพระตะบอง

- ที่มา:
1. กระทรวงการต่างประเทศ
 2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
 3. ศูนย์ศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 4. Central Intelligence Agency (CIA)
 5. World Bank (WB)
 6. Asia Development Bank (ADB)